

Deniz Gezgin

Yer Kuş Ağı

ROMAN

♥ can
Çağdaş

DENİZ GEZGİN
YERKUŞAĞI

Can Çağdaş

YerKuşAğı, Deniz Gezgin

© 2020, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. Basım: Sel Yayıncılık, 2017

Can Yayınları'nda 1. basım: Nisan 2020, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editör: Cem Alpan

Düzeltili: Mert Tokur

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Türkmenler Matbaacılık Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. No: 16-18

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 43087

ISBN 978-975-07-4302-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750743023

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

DENİZ GEZGİN YERKUŞAĞI

ROMAN

♥can

Deniz Gezgin'in Can Yayınları'ndaki diğerk kitabı:

Ahraz, 2019

DENİZ GEZGİN, 1981'de İstanbul'da doğdu. Ege Üniversitesi Proto-historya ve Önasya Arkeolojisi Bölümü'nü bitirdi. Mitos derlemeleri 2007 yılında *Bitki Mitosları* ve *Hayvan Mitosları*, 2009 yılında *Su Mitosları* adlarıyla yayımlandı. On yıla yakın *Metro Gastro* dergisine "Dünya Dönüyor" dosyası hazırlayarak mevsim ritüelleri ve yemeğin kültür tarihi konulu makaleler kaleme aldı. 2019'da *Doğa Defteri* adlı çalışmayı hazırladı. İlk romanı *Ahraz'ın* (2012) ardından 2017'de ikinci romanı *Yer-KuşAğı* yayımlandı.

Toynakları kuru yapraklar kadar yüksüz hayvan, tuza yürüyor. Gözleri aslında yüzü, güneş bir dağdan doğup diğerinden batıncaya kadar ışıkla sürmeli, ışığın içi derin bir boşluk, neye baksa kıpır kıpır, karanlık bir su gibi üzeri yaprak kaplı. Çocuklar kenarlarından tutunup içeri seslenince, yapraklar uçuşup kaçıtır, ses boşluktan aşağıya yuvarlanıp tortop bir dünya olur döner. İçinde ne var? Zamanı çıkarınca geriye kalan her şey. Bir hayvanın gözünden yanıt veren dünya bazı çocukları korkutup kaçıtır, bazısı ateşlenip yatağa düşer, hasta çocuğun derisinde açan çiçekler solar, iz bırakırsa çiçekbozuğu derler. Çiçekten kurtulamayanın büyüdüğü çocukluğu geri teper, illeti bir tür yanıktır: Karanlıkta uyanan gece yanığı, etini dişleyen cehennem gül kemeri. Geceyi cana batıran bu eski sancı, vaktidir, der, sırtına yük olduğun hayvanın göz kenarlarına tutunup içeri seslenmenin.

Çingiraklı adımlarıyla göğü fersah fersah kat eden kokusunu rüzgâra, kumaşını bulutlara asarak yükseliyor, derisini bir bir soyunuyordu. Yerin dibinde sanılana çıkıyordu hiçbir şeysiz. Dilini, tortusunu, ağrısını, ahını, alaca tüylerinin arasında yer etmişleri dökerek hafifliyor, bakışı puslanıyordu. Bunca yüksekte göreceği yoktu. Felekten aşınca ışığı altına alıp sonrayı da geçti. Zaman kanadından kopan tüydü, döne savrula yitti. Varacağı yer tüm tohumların döküldüğü bir gök yeri, insanın altında aradığı cehennem. Ne ateşten kapılar, ne yabalı zebanilerce karşılanacak, hikâye edilmişlerin olmadığı arı bir gök suyuna varacak.

Soysuz, cinssiz, esrik bir unutuşla konacağını anladı. Gök suyunun yanı başında bir dişbudak dalındaydı. Bir çığlık ki durduramayacağı, bağrını yürüyüp taşıtı. Yalın yapıldak ses, içinde başkasını türeten, çekirdeğin acı suyu gibi yabana şifa olacak yem. Ses dişbudağın henüz patlamış tomurcuklarına konunca kızarmış uçlu çiçekler tel tel uzadı, dallarda çığlık çığlık çiçek. Dişbudağın dolambaçlı gövdesi kanatlı ziyaretçisinin sesiyle terledi, karasuyu zerrelere dağıldı. Dalına konan sesine yabancı, nefesi tükeninceye dek her dala bir çiçek astı, böyleleri bir

cıvıltı civarda ne kadar tüy varsa çağırıp topladı, dişbu-
dağın teriyle birbirine yapışan bu tüylü örtü, altında bir
can saklıyordu.

Bu yere uzaklardan, adını, yönünü hatırlayamayaca-
ğı kadar uzaklardan, kök kokularına tutuna tutuna vardı.
Bedeni tırpanlanmış, sesi kelimelerle örtülmüştü. Gün-
ler gecelerce yabanıl çılgınlıklarla haykırdığıydı, kayaların
keskin yüzlerine çarpan, suların oyuğuna biriken, dağla-
rın yuvarladığı, bulutların sarmaladığı sesler. Duyanın
yüzünü buruşturan, tarihöncesinde tadılmış bir acı ye-
miş sanki. Sesini kıpır kıpır taşıran ateş, o yemişin ağacı-
nı, kök saldığı bahçeyi, ağza bulaşan tadı çağırıp pençe-
leriyle açtığı bir çukurda birikti.

Başındaki güruh sesi inkâr etti, sözü iftirayla çevirip
evden eve, kapıdan eşige mühürleyerek, ağzına ilaçlı bir
bez tıktı. Hastalık tuttu, dilini sardı dediler, birer eldiven
giyip onu çukura ittiler. Kırk gün kırk gece tepesinde so-
luk mavi bir ışık yandı. Tıpkı sofradaki av kuşu gibi bem-
beyaz bir örtü üstünde, tüyleri yolunmuş, kıpırtısızdı.

Dalga dalga elektrik, sıçrata sıçrata onu kuşlara kat-
tı. Her sıçrayışta bir dal “çıt” kırıldı, yukarı, daha yukarı,
derken göğün en koyu katında. Ne çok yıldız, ışıkta işte
kıpır kıpır, sadece bulut hışırtısı, her şeyin içine genişçe
sığıdığı tik taksız, numarasız zaman. Asılı kaldığı gök yeri
burası, ışıkta buhar olup konduğu.

Yerden göge, ot kökünden yıldız köşelerine yol alışı-
nı kim görecek. Kapıları, çitleri, zift yüzlü betonu aşır
kara dikenli toprağa kavuştuğunu, orada ten kılıfından bir
koku gibi uçtuğunu ve göğün tepesindeki dişbudak dalı-
na kendini astığını. Birileri mezarını kazarken, o dişbu-
dağın dalında olgunlaşıp nemli bir toprak örtüsüne dü-
şecekti.

Düştü.

Göğsü karasuların ritmiyle inip çıkan kim?

Kaç zamandır bu yabanda derisi toprağa kaynayınca yok olan, şimdi tüy hafifliğinde bir uyku kuşanıp var. Soluk alıp verdikçe genişleyen oylumu, kanadı ısırılmış bir kuşa yuva. Yaralı kuşun petrole bulanmış, yapış yapış tüyleri az evvel içeri dolan dişbudak kokulu havayla tel tel. Birinin uyanışı, diğerinin uçuşu, dirilerde kanatlan, öksenin meşeye tutunuşu gibi kendiliğinden.

Ayağını bastığı yerin yüzü ne kadar yeniyse altı da o kadar eski. Bu yüzden sesler de çağıl çağıl. Burada yalnızca bir koku sanki, mayalanıp kabaran şeylerin kokusu. Safi iç olarak geziniyor, bir iç fazla yumuşak, ıslak ve dokunmaya çekimli olduğundan kabuğuna doğru yol alıyor. O dalda asılıyken yüzülü derisi dişbudağın teriyle gevşemiş, bir yarayı örtüp de saklamış.

Güneş tepeye varıncaya değin içliğinden gıdıklana gıdıklana yürüdü. Tam usanıp da durduğu yerde, derisini nefes alıp verirken buldu.

İçinde sanki isli bacalardan düşmüş bir varlık, yoksa karabasanlar ormanlarda terk edilmiş derilere yuva mı yapmakta? Kara, kapkara bir kuş, yarasına kabuk ararken bir insanın derisine sokulmuş.

Ölümün nefes alıp verdiği yer mi burası?

Kara kuş da yapabilseydi onun gibi teleginden herhangi bir dala asardı kendini, yenmişliğinden mahcup, uçsuzaldığı mesafeden bitkindi.

Öncesinde göğsünün içinde saydam bir yürek taşıdığını, yele şimşeğe o yüreğin taşıdığını, tüm yaban kuşlar gibi çiy damlalarıyla fısıldaştığını kim der. Gözlerinin milyonlarca yıl kırılmış gölgesi, bakışının çevrildiği yere

bulaşacak gibi. Taşıdığı bu ağırlık ve onu taşıyan, rüyaların hafifliğinden öylesine uzak, gagası kelimelerden pütür pütür, hiç hayata dahil olmayan ne çok şeye dünyanın içinde, tanık olmuş. Karın boşluğundaki yudum kadar cıva, yürümekle ine çıka başını döndürmüş, ayağını bir boşluğa basmıştı, uzun bir uykuya kıvrılacağı av bıçağıyla yüzülmüş bir deriye.

Üstüne eğilen çıtırtıyla günler sonra gözleri açıldı kuşun. Nefes alıyordu, çok çok önceden bildiği, suların, yıldızların havasından. Gagasını uzattı, başında bekleyen gölgeyi duydu, kımıldanınca kanadını bildi, sıçrayınca karnındaki cıva ağzından fırlayıp gitti. Bir pürçük göğsüne, acısı uçmuş eksik kanadına baktı, bir de başındaki gölgeye. Anladı ki o gölgenin derisindeydi, telaşla çırpınıp çıkmaya kanatlanacakken gölgenin tam ayakucuna yuvarlandı. Uçamayışını unutmuştu, uçmayı asla.

Boşluğunda yuvalamış bir kuş, bırakıp gitse olmaz, onu yerinden edip derisini kuşansa yine olmaz. Etrafına bakabilse, iç içe geçen ne çok, görececek. Birbirine yer yuva açan, yoktan var olan. Bildiği göreceğini kesiyor. Ne kendinden ne de eksilmiş kuştan geçebiliyor. Dışbudakta asılıyken canından olduğunu sanmıştı, daldan düşer düşmez derisinin altında bir can buldu, ölüm bilgisi hayatınkiyle yer değişmişti. Biri yerde olacağına göge tırmanmış, öteki gökte uçacağına yere saplanmış. İki küçük yersiz beden, başka biçimde yaralı ve bir arada. Kuşun gelip derisine yerleşmesi, onun varlığını yoklaştırmıyor. O da kuşu yerinden etmez, edemez. Önce derisini üstüne geçirip sonra da kuşu kucaklasa olacak.

Ancak el yordamıyla içini dışına, kuşu da koynuna sokuverdi.

Pişş! Pişş! Piş! Pişş! Pişş! Piş!

“Aklında ne var Hagrın?”

“Bir ağaç.”

“Sözünü ettiğin bu ağaç nasıl bir ağaç?”

“Sözü edilemeyecek bir ağaç Moy. Dinle, yaklaştığımızı duyuyor musun?”

“Şimdi kulağıma bir şey çalındı ama sen söyleyince oldu, gerçek mi bilemem.”

“Gerçek olmasa ne çıkar? Yokyerde gerçekten başka her şey var.”

İlk romanı **Ahraz**'la okurların beğenisini kazanan Deniz Gezgin **Yer-KuşAğı**'nda hayvanların, doğanın, taşın, toprağın dilinden konuşuyor. Moy isimli bir kız çocuğu, insanın yaraladığı bir kuş Şuri, hayvan mı bitki mi insan mı belli olmayan bir yaratık Hagrın ve munçak türü bir geyiğin birbirlerini bulmalarını, birbirlerine tutunmalarını anlatıyor. Daha sonra tuzla tenlerindeki beşerden arınan bu varlıklar yer kavgasından uzak, kendilerince yaşamak için bilinmeyen bir diyara, ancak ve ancak farklı olanların geçebileceği bir eşige, yani yokyere doğru zorlu bir yolculuğa çıkıyorlar.

Deniz Gezgin, tıpkı rüzgârın ağaca dolanıp yapraklarından ses alması gibi, kendine has üslubuyla canlı ve cansızın sesini duyurmayı deniyor bu kısa ama çetin romanında. Biz insanları yeniden alçakgönüllü olmaya, körelmiş hislerimizi uyandırmaya, en önemlisi de, dilin gürültüsüne kapılmayı bırakıp tekrar diğer canlılar arasındaki yerimizi almaya çağırıyor.

#hayvan #beşer #doğa #yokyer #hayvanoluş #kültür #medeniyet #doğakatliamı
#avcılık #şiddet

 can

canyayinlari.com | f | | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-4302-3

9 789750 743023